

Model samovrednotenja učiteljev

Lijana Martinc¹, Mojca Bernik², Vladislav Rajkovič²

¹Šolski center Velenje – Poklicna in tehniška šola za storitvene dejavnosti, Trg mladosti 3, 3320 Velenje, Slovenija, lijana.martinc@guest.arnes.si

²Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Slovenija, vladislav.rajkovic@fov.uni-mb.si

Članek zajema opis izdelanega modela za samovrednotenje učiteljev, ki bo pripomogel k kvalitetnejši izvedbi izobraževalnega procesa, saj se bodo učitelji na osnovi modela lahko samovrednotili in izboljšali kritične točke svojega poučevanja. Izdelana sta dva modela, in sicer v enem nastopajo kot varianta učitelji in dijaki, v drugem pa poleg učiteljev in dijakov tudi posamezni učitelji. Ta modela sta samo primer za model samovrednotenja učiteljev, kajti možno je izdelati model po želji učitelja. Učitelj si lahko sam izbere želena vprašanja in na osnovi analiz vprašanj se lahko na njegovo željo izdela model za samovrednotenje učiteljev, ki je prilagojen izbranim vprašanjem. Na osnovi analize vprašalnikov so bili strukturirani kriteriji, ovrednoteni, določene so bile zaloge vrednosti in funkcijske koristnosti, opisane variante ter analizirane. V opisani analizi je bil uporabljen računalniški program Dexi in računalniški program Merlin.

Ključne besede: vzgoja, izobraževanje, učitelji, samovrednotenje, kakovost

1 Uvod

Kvalitetnejša izvedba pouka nas vodi v kvalitetnejšo obliko izobraževanja in s tem v dvig kakovosti šole. To je v današnjem času zelo pomembno kot ugotavlja tudi Liston (1999): »Sodobni družbeni procesi in povečana ponudba storitev v izobraževanju zahtevajo od organizacij, ki izobražujejo, da se čedalje pogosteje pojavljajo na izobraževalnem trgu in s tem odzivajo ter hkrati soustvarjajo tržne razmere in konkurenčnost. S tem postaja vedno pomembnejše, da razvijejo jasno vizijo in cilje, s katerimi predstavljajo svojo dejavnost v okolju. Kot ena izmed konkurenčnih prednosti vedno bolj prihaja v ospredje tudi sposobnost izobraževalne organizacije, da zna opredeliti svojo kakovost in jo prenašati v prostor, v katerem živi in deluje.«

Kvalitetna šola je vsekakor tudi uspešna šola. Uspešna šola je antropocentrično naravnana. Svoje učitelje in učence ceni, spoštuje in upošteva. Poleg skrbi za vzdrževanje šolskega poslopja, šolske discipline, uresničevanja šolskega programa, rednega ocenjevanja in šolske administracije uspešna šola še zlasti skrbi za človeške potencialne učencev in učiteljev. Ukvarja se z učenci in učitelji. Učitelj v šoli predstavlja njeno »dušo« in življenje. Druga bistvena in temeljna sestavina šole pa so učenci. Čeprav je na prvi pogled to jasno in očitno, v praksi to pogosto pozabljamo in zanemarjamo. Šola bi morala v učencu razvijati celovitega in ne le delnega človeka, kot poroča Brajša (1995)

Sodelujem v skupini za kakovost na Šolskem centru Velenje in naša naloga je ustvariti kvalitetnejšo šolo, sem spada tudi višja kvaliteta izobraževanja. Učitelj igra eno glavnih vlog v izobraževanju, zato je še bolj pomembno,

da izobraževanje izpelje kvalitetno in po želji dijakov oziroma slušateljev. Bolj se učitelji zavemo svojih napak oziroma svojih razhajanj z željami dijakov, tem kvalitetnejše lahko izvajamo učni proces. Pri naši raziskavi smo uporabili elektronski anketni vprašalnik (na področju motivacije in razumljivosti razlage) za učitelje in dijake ter na osnovi rezultatov anketiranja izdelali model samovrednotenja, ki daje učiteljem odgovor na marsikatero njihovo vprašanje, pomagal jim bo na poti h kvalitetnejšemu izvajanju pouka, k večjemu razumevanju z dijaki in prav tako k njihovi nadgradnji izvajanja učnega procesa.

2 Raziskovanje kakovosti izobraževanja na ŠCV

2.1 Izhodišče raziskave in delovna hipoteza

V vse bolj konkurenčnem svetu se tudi področju izobraževanja približuje konkurenčen nastop med šolami in boj za učence, dijake in študente, kot poročata avtorja Sallis (1996) in Mali (2004). V tem boju bodo vsekakor zmagale šole, ki bodo imele kvalitetnejšo izvedbo pouka in s tem tudi boljši kader. Za to, kakšno je merilo oziroma kako oceniti neko šolo, pa pri nas v Sloveniji še ni podanih natančnih smernic kot ugotavljata avtorja Gerlič (2004) in Wechtersbach (2001). Prav tu smo želeli dodati svoj delček v mozaik sistematičnega preverjanja kakovosti po šolah s pomočjo vprašalnikov zastavljenih dijakom in učiteljem.

V raziskavi so bile zastavljene naslednje hipoteze:

1. Ali so postavljeni vprašalniki primerni za analizo kakovosti izobraževanja?
2. Ali analiza vprašalnikov vpliva na samoevalvacijo učiteljev?
3. Ali se z analizo vprašalnikov spreminja kakovost izobraževalnega procesa?
4. Osnovna delovna hipoteza je, da je na osnovi kazalnikov, ki izhajajo iz vprašalnikov, možno razviti odločitveni model za samoevalvacijo učiteljev, kar vodi v povečano kakovost izobraževanja.

2.2 Opis problema

Oblikovati in izbrati moramo primerne vprašalnike za učitelje in dijake, ki bi pripomogli k samovrednotenju učiteljev ter razviti odločitveni model za samovrednotenje učiteljev, kar vodi v povečano kakovost izobraževanja.

2.3 Cilji in namen raziskave

Cilj raziskave je ugotoviti, ali so zastavljeni vprašalniki, ki dajejo želene rezultate, dobro izbrani in zastavljeni ter jasno interpretirani tako učencem, kot učiteljem. Namen raziskave pa je izdelati takšen vprašalnik in model, ki bo s pomočjo analize v pomoč samovrednotenju učiteljev ter izboljšanju kakovosti izobraževalnega procesa, v našem primeru na področju motivacije in razumljivosti razlage.

2.4 Metodologija dela

2.4.1 Delo z dokumentacijo

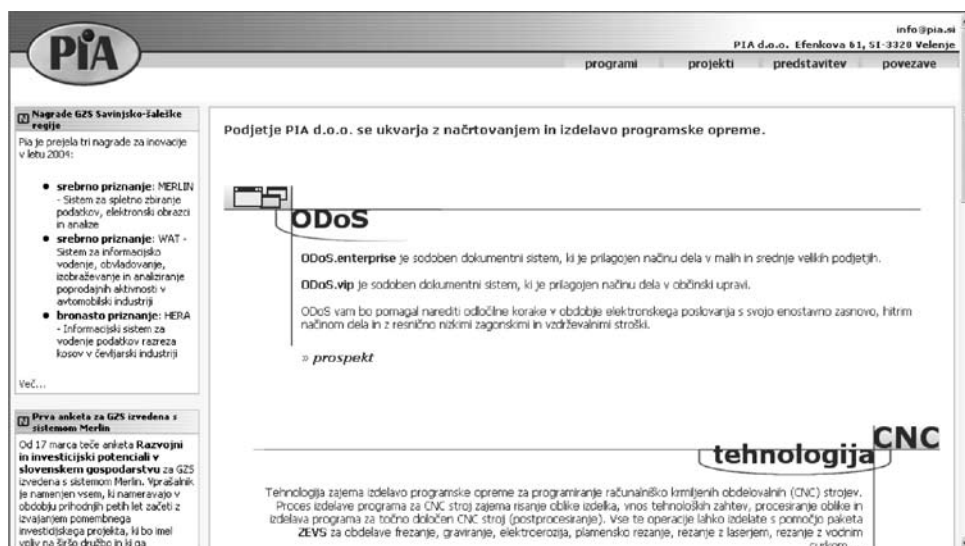
Proučena je bila domača in tujo literatura, ki je povezana z navedenim problemom.

2.4.2 Tehnika ankete

Anketiranje smo izvedli preko interneta s pomočjo elektronskih obrazcev v sodelovanju s PIA d. o. o. Velenje, ki je lastnik programa Merlin, za katerega je prejel srebrno priznanje GZS Savinjsko-šaleške regije. Program Merlin je sistem za spletno zbiranje podatkov, vsebuje elektronske obrazce in analize. Slika 1 prikazuje domačo stran PIA d.o.o

Izvedli smo protokol kampanje (usklajene aktivnosti, ki potekajo v določenem časovnem obdobju z namenom ugotoviti in zagotoviti kakovost izobraževanja) po terminske načrtu (pripravila ga je skupina za kakovost po šolah skupaj z ravnateljem šole) v naslednjih korakih kampanje:

1. Priprava načrta kampanje (cilji, kazalci, področja, sodelujoči oddelki, učitelji, predmeti, dijaki, čas anketiranja); pri tem smo upoštevali zasedenost računalniške učilnice, razpored razrednih ur, anketiranje pred poukom ali po njem. V skupini za kakovost je bil tudi učitelj računalništva, kije bil prisoten pri izvajanju anketiranja. Urnik anketiranja je bil pravočasno objavljen na oglasni deski za dijake, v zbornici, na spletnih straneh, vsi učitelji pa so ga dobili v nabiralnik in po e-pošti.
2. Seznanitev učiteljskega zbora z načrtom kampanje.
3. Postavitev računalniške podpore anketiranja (potrebna gesla, vprašalniki).
4. Vabilo učiteljem na skupno anketiranje, je potekalo na pedagoški konferenci. Vabilo je bilo učiteljem dano v nabiralnik in poslano po e-pošti, posebej so bili z njim seznanjeni razredniki sodelujočih oddelkov.
5. Preverili smo delovanje e-vprašalnika in obvestili upravitelja administrativnega sistema o izvedbi anketiranja (dan pred anketiranjem).

Slika 1: Domača stran PIA d.o.o.

6. Pripravili smo računalniške učilnice; učitelj je na dan anketiranja pred prihodom dijakov v učilnico pripravil računalnike in vnesel potrebna gesla.
7. Anketiranje dijakov: vsak dijak je izpolnjeval vprašalnik na svojem računalniku v računalniški učilnici. Če je število dijakov presegallo število računalnikov, smo anketiranje izvedli v dveh skupinah. Pri izvedbi anketiranja sta bila prisotna dva nadzorna učitelja (član skupine za kakovost in učitelj računalništva) oziroma učitelj računalništva kot član delovne skupine za kakovost. Nadzorni učitelj je poskrbel za nemoteno izpolnjevanje vprašalnikov (pojasnil morebitne nejasnosti, poskrbel za pravilno uporabo vprašalnikov). Dijaki so lahko po opravljenem anketiranju primerjali svoje odgovore z odgovori ostalih dijakov.
8. Anketiranje učiteljev: pri izvedbi anketiranja učiteljev na pedagoški konferenci sta bila prisotna dva člana skupine za kakovost oziroma učitelj računalništva kot član delovne skupine za kakovost. Ker so učitelji izpolnjevali vprašalnike za dijake, jim je bil takoj po izpolnjevanju nuden vpogled v rezultate anketiranja dijakov.
9. Izpolnjevanje zapisnika o izvedbi anketiranja: nadzorna učitelja sta izpolnila zapisnik s potrebnimi podatki (datum, čas izpolnjevanja, oddelek, število dijakov, potek izpolnjevanja).

2.4.3 Opis vzorca ankete

Anketna raziskava je bila opravljena na ŠCV po posameznih šolah. Anketiranih je bilo 316 (12,9 % vseh dijakov ŠCV) dijakov in 12 (5,3 % vseh strokovnih delavcev) učiteljev.

Vzorec so sestavljali :

- trije oddelki dijakov in trije profesorji iz SSG,

- pet oddelkov dijakov in učiteljev iz PTERŠ,
- dva oddelka dijakov in učitelja iz PTRŠ,
- trije oddelki dijakov in učitelji iz PTSŠ,
- dva oddelka dijakov in učitelja iz PTŠSD,
- dva oddelka dijakov in učitelja iz VSS.

Anketiranje smo izvedli na naključnem vzorcu dijakov in učiteljev. Starost dijakov je bila od 15 do 20 let, učiteljev pa od 25 let dalje. Pripravljenost dijakov na anketno je bila prav presenetljiva, prav tako pa tudi učiteljev. Anketna raziskava je potekala nemoteno.

2.5 Modeliranje odločitvenega znanja s pomočjo ekspertnega sistema DEXi

V Tabeli 1 so prikazani vprašalniki in kazalniki za Dexi.

2.6 Analiza rezultatov anketnih vprašalnikov

Sodelujoči učitelji v projektni skupini so ocenili izvedbo projekta (izvedba projektnih dejavnosti, organizacija, pretok informacij) kot učinkovito in dobro. Veseli zlasti ocena, da so imeli na razpolago podrobne in aktualne informacije o poteku projekta (običajno prav informiranost predstavlja eno glavnih ovir pri podobnih aktivnostih na Šolskem centru).

V projektu smo uporabljali metodo samovrednotenja kot osnovno sredstvo za vpogled v delo učiteljev. Metoda samovrednotenja temelji na anketah kot pomembni metodološki sestavini in na prostovoljnem pristopu udeležencev, omogoča vrednotenje lastnega dela in spremljanje kvalitete za lastno dejavnost ter obenem vzpodbuja željo po izboljšanju.

Analiza rezultatov anketiranja je bila izvedena takoj po zaključku anketiranja. Delna analiza je prikazana v

Tabela 1: Vprašanja in kazalniki za DEXi

Št.vpr.	Vprašanje	Kazalniki za DEXi
		Motivacija
		Načrtovanje
1.	Učitelj skupaj z nami načrtuje snov, ki jo bomo obravnavali.	Snovi
2.	Učitelj skupaj z nami načrtuje, kako bomo med poukom delali.	Pouka
		Ocenjevanje
1.	Učitelj nas pri delu vzpodbuja in bodri.	Vzpodbuda
2.	Učitelj me graja, če ne dosežem tega, kar zmorem.	Graja
		Razumljivost
		Razlaga
1.	Učiteljevo razlago sem razumel.	Razumevanje
2.	Če prosimo, nam učitelj snov razloži še enkrat.	Ponavljjanje
		Znanje
1.	Učitelj snov črpa iz več virov in jo predstavi primerjalno, tako, da lahko dijaki primerjamo informacije iz različnih virov in vire primerjamo in vrednotimo.	Informacija
2.	Pri tem učitelju se moram sam/-a dokopati do znanja.	Samoučenje

Tabeli 2. Učitelji so dobili takojšnjo povratno informacijo o svojem delu ter primerjali svoje delo z delom drugih učiteljev, prav tako so tudi dijaki dobili vpogled v mnenje ostalih dijakov in ocenili odstopanje svojega mnenja od mnenja sošolcev.

Medsebojna primerjava odgovorov dijakov in učiteljev omogoča primerjalni vpogled v potek pouka, kakor ga ocenjujejo dijaki v primerjavi z učitelji. Izhodišča

hipoteza pred izvedbo anketiranja je bila, da so pogledi na pouk dijakov in učiteljev različni, pri čemer bi bilo v želji po zagotavljanju kakovosti dobro uskladiti obojestranske poglede na pouk. Končno smo učitelji v službi zaradi dijakov in moramo upoštevati njihovo vrednotenje svojega dela, ga po potrebi prilagoditi oziroma spremeniti ter tako prispevati k dvigu kakovosti nasploh.

2.6.1 Analiza anketnih vprašalnikov vseh dijakov in vseh učiteljev

Tabela 2: Analiza: povprečje vseh učiteljev / povprečje vseh dijakov

	Število anketirancev	Ocena	
Učitelj skupaj z nami načrtuje snov, ki jo bomo obravnavali.			
Dijaki	316	2.78	
Učitelji	12	1.78	
Učitelj skupaj z nami načrtuje, kako bomo med poukom delali.			
Dijaki	316	2.78	
Učitelji	12	2.00	
Učitelj nas pri delu vzpodbuja in bodri.			
Dijaki	316	3.12	
Učitelji	12	4.33	
Učiteljevo razlago sem razumel.			
Dijaki	314	3.46	
Učitelji	10	3.66	

2.7 Poročilo ekspertnega sistema DEXi – učitelji in dijaki

2.7.1 Opredelitev problema

Med poukom v razredu pogosto prihaja do razhajanj med učitelji in dijaki. Učitelji imajo izoblikovan svoj način dela, svojo metodologijo in pogled na določen predmet, prav tako je tudi izvajanje pouka v njihovih rokah. Učitelji ne vedo, ali dijake dovolj motivirajo in tudi ne vedo, ali je njihova razlaga razumljiva. Pogosto si dijaki želijo novih metod poučevanja, nov pristop k predmetu in tudi izvajanju pouka. Želijo si večje motivacije s strani učiteljev, dostikrat pa tudi razumljivejšo razlago. Kako upoštevati njihove želje, če ne vemo, kaj si želijo, kako razumejo razlago, ali so dovolj motivirani?

Cilj je bil, na osnovi kazalnikov, ki izhajajo iz vprašalnikov, izdelati takšen model samovrednotenja učiteljev, ki bo v veliki meri pripomogel k izboljšanju izvajanja pouka, izboljšanju podajanja snovi ter motivaciji dijakov.

Model lahko prilagajamo na potrebe oziroma želje učiteljev. Pogosto učitelji slutijo svoje napake, vendar jih je potrebno ovrednotiti, interpretirati in tako lahko s pomočjo povratne informacije izboljšajo kvaliteto izvajanja pouka in s tem kvaliteto šole.

2.7.2 Določitev kriterijev

Za doseganje kakovosti izobraževanja v srednjih šolah so odgovorni vsi udeleženci življenja šole.

Pri odločanju o kakovosti izobraževanja in dvigu kakovosti šole je potrebno vključiti:

- učitelje, kot izvajalce izobraževalnega procesa,
- svetovalnega delavca šole, ki lahko posreduje potrebne podatke,
- tajnico šole, ki lahko posreduje potrebne podatke,
- strokovnjaka s področja teorije odločanja,
- strokovnjaka s področja pedagogike in didaktike,
- predstavnike dijakov oziroma dijaške skupnosti,
- Center RS za poklicno izobraževanje,
- Ministrstvo za šolstvo in šport republike Slovenije.

2.7.3 Strukturiranje kriterijev

Zaradi preglednosti, medsebojne odvisnosti in povezav je kriterije smiselno strukturirati. Iz spiska kriterijev napravimo drevesno strukturo vsebinsko združenih kriterijev, ki predstavlja ustrezni miselni vzorec.

Večletna pedagoška praksa nam je narekovala kriterije, ki so podrobno opisani v Drevesu kriterijev, ki ga prikazuje Slika 2.

Iz vprašalnikov smo izbrali kazalnike, za katere menimo, da bistveno vplivajo na kakovost izobraževanja. Njihovo pomembnost smo razvrstili po lastni presoji.

Na začetku smo izpostavili motivacijo, ki jo sestavlja izvedbena kriterija: načrtovanje in ocenjevanje.

Načrtovanje sestavlja kriterija:

- **snovi**, ki nam pove, ali učitelj skupaj z dijaki načrtuje snov, ki jo obravnavajo,
- **pouka**, ki nam pove, ali učitelj skupaj z dijaki načrtuje, kako bodo med poukom delali.

Ocenjevanje sestavlja kriterija:

- **vzpodbuda**, ki nam pove, ali učitelj pri delu dijake vzpodbuja in bodri,
- **graja**, ki pove, ali učitelj dijake graja, če ne dosežejo tega, kar zmorejo.

Nato sem izpostavila razumljivost, ki jo sestavlja izvedbena kriterija: razlaga in znanje.

Razlago sestavlja kriterija:

- **razumevanje**, ki ugotavlja, če je dijak razumel učiteljevo razlago,

- **ponavljanje**, ki ugotavlja, če učitelj ponovi razlago, če ga dijak prosi.

Znanje sestavlja kriterija:

- **informacija**, ki nam pove, ali učitelj črpa snov iz več virov in jo predstavi primerjalno, tako da lahko dijaki preverjajo informacije iz različnih virov in vire primerjajo in vrednotijo,
- **samoučenje**, ki ugotavlja, ali se je potrebno pri učitelju dijaku samemu dokopati do znanja.

2.7.4 Določitev zalog vrednosti kriterijev

Orodje DEXi omogoča, da so zaloge vrednosti določene z naravnimi opisi ocene kriterija.

Zaloge vrednosti kriterijev smo uredili od najmanj zaželene do najbolj zaželene, pri kriteriju samoučenje smo uredili zaloge vrednosti od najbolj zaželene do najmanj zaželene.

2.7.5 Določitev funkcije koristnosti: odločitvena pravila

Funkcije koristnosti določajo medsebojni vpliv kriterijev na vrednost nadrednega kriterija. Pomembna lastnost ekspertnih sistemov je KAJ – ČE analiza. Ta omogoča, da z minimalnim trudom preverimo, kako bi bila ovrednotena neka varianta, če se ji spremeni vrednost pri enem ali več kriterijih kot poročata (Krapež idr. 2003). V spodnji tabeli je prikazana tabela pri spremembah vrednosti kriterijev: motivacije in razumevanja.

2.7.6 Opis variant

Varianti sta učitelji in dijaki, ki na podlagi analize vprašalnikov kažejo vrednosti posameznih kazalnikov in jih primerjajo med seboj. Tako dobimo stična mnenja in mnenja, ki se razhajajo med učitelji in dijaki.

DEXi

Stran 1

Drevo kriterijev

Kriterij	Opis
Ocena	Ocenjujemo motivacijo in razumljivost
Motivacija	ugotavljamo motivacijo dijakov
Načrtovanje	Ugotavljamo kakšno je načrtovanje snovi in pouka
-Snovi	načrtovanje snovi
-Pouka	načrtovanje pouka
Ocenjevanje	ugotavljamo ali so dijaki ocenjeni z vzpodbudo ali grajo
-Vzpodbuda	ugotavljamo vzpodbudo dijakov
-Graja	ugotavljamo grajo dijakov
Razumljivost	razumljivost razlage in znanja
Razlaga	ugotavljamo ali dijaki razlago razumejo in ali jo učitelj na željo dijakov ponovi
-Razumevanje	ugotavljamo ali dijaki snov razumejo
-Ponavljanje	ugotavljamo ali učitelj ob prošnji dijakov snov razloži še enkrat
Znanje	ugotavljamo kakšne so informacije dijakov v zvezi z novo snovjo in ali obstaja samoučenje pri dijakih
- Informacije	ugotavljamo kolikšne so informacije učiteljev za dijake
- Samoučenje	ugotavljamo ali se morajo dijaki sami dokopati do znanja

Slika 2: Drevo kriterijev za model samovrednotenja učiteljev - dijaki

2.7.8 Analiza variant

Učitelji in dijaki so v našem primeru enako ocenjeni, z zelo dobro oceno 4. Motivacijo imata obe varianti enako ocenjeno, in sicer s 3, kar pomeni, da so učitelji in dijaki enakega mnenja glede motivacije dijakov, prav tako smo ob razumljivosti razlage dobili enake rezultate med učitelji in dijaki. Iz analize je razvidno, da je najslabše načrtovanje snovi in pouka s sodelovanjem učiteljev in dijakov, učitelji premalo upoštevajo želje dijakov. Najbolje je ocenjena razumljivost razlage, kjer so dijaki enotnega mnenja, da učitelji dobro podajajo učno snov.

2.7.9 Interpretacija grafičnih ponazoritev

Eden izmed grafov – Graf 1 prikazuje, da so učitelji dokaj kritični in so mnenja, da skupaj z dijaki zadostno načrtujejo snov, ki jo bodo obravnavali, tudi načrtovanje pouka z dijaki je samo zadostno. Dijaki so ocenili dobro skupno načrtovanje snovi in načrtovanje pouka.

Iz tega lahko sklepamo, da so učitelji dokaj kritični sami do sebe, kar je v našem primeru dobro, saj se bodo na osnovi dobljenih rezultatov potrudili izboljšati sodelovanje z dijaki in skupaj z njimi načrtovali snov in izvedbo pouka, tako se bo dvignila kvaliteta izobraževalnega procesa, predvsem pa načrtovanja pouka.

2.7.10 Odločitev

V našem primeru modela samovrednotenja učiteljev, kjer smo primerjali rezultate učiteljev in dijakov, smo prišli do naslednjih ugotovitev:

- da so učitelji dokaj kritični sami do sebe, kar je v našem primeru dobro, saj se bodo na osnovi dobljenih rezultatov potrudili izboljšati sodelovanje z dijaki in skupaj z njimi načrtovali snov in izvedbo pouka;
- da se morajo učitelji bolj potruditi na področju vzpodbujanja in bodrenja dijakov, saj jih bodo s tem dodatno motivirali in jim pomagali do zelenega cilja;
- da se morajo učitelji bolj potruditi pri razlagi snovi;

- da bi se učitelji lahko bolj potrudili pri črpanju virov informacij in dijakom bolj pomagali na poti k znanju.

2.8 Utemeljitev raziskave, predvideni prispevek k razvoju

Naše dolgoletno delo na področju izobraževanja ter sodelovanje s projektno skupino za kakovost nas je privedlo do mnogih vprašanj na področju kakovosti izobraževanja pri nas. Menimo, da je zadovoljstvo dijakov z izobraževalnim procesom velik dosežek učiteljev. Pogosto prihaja do mešanih mnenj, kakšen naj bi bil učitelj, ali je bila razlaga razumljiva, ali je dijak dovolj motiviran in še nešteto vprašanj se porodi, ko človek raziskuje izobraževalni svet. Na ta in podobna vprašanja so odgovarjali dijaki in učitelji. Na osnovi rezultatov anket je bil zgrajen model, po katerem bo lahko vsak posamezen učitelj izvedel svoje samovrednotenje in se tako izognil negodovanju svojih dijakov. S tem bo pripomogel k dvigu kvalitete izvajanja izobraževalnega procesa. Prav tako pa bodo vsi sodelujoči v procesu izobraževanja s pomočjo analize vprašalnikov dobili vpogled, pri katerih predmetih je potrebno izboljšati potek pouka oziroma ali je potrebna dodatna motivacija, ali je razlaga dovolj razumljiva.

Prispevek predstavlja originalni model, ki na osnovi kazalnikov omogoča evalvacijo.

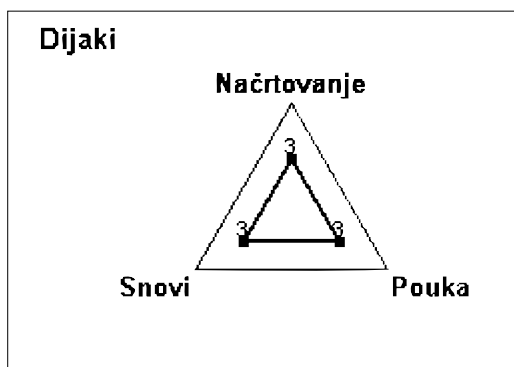
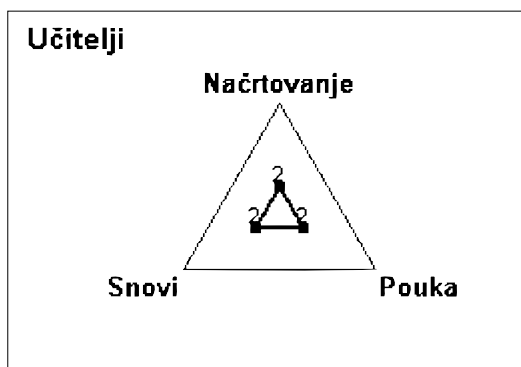
3 Preverjanje hipotez

Prva splošna hipoteza je bila: ali so vprašalniki primerni za analizo kakovosti izobraževanja?

Glede na dobljene rezultate ankete in njihove analize vprašalnikov lahko trdimo, da so vprašalniki primerni za analizo kvalitete izobraževanja, saj smo na podlagi le-teh prišli do zelenih rezultatov, analiz, ki bodo vplivale na pozitivne spremembe motivacije in razlage učiteljev.

Druga hipoteza je bila: ali analiza vprašalnikov vpliva na samovrednotenje učiteljev?

Mnenja smo, da se učitelji s pomočjo samovrednotenja spreminjajo in izvajajo kvalitetnejši pouk. Ta hipoteza bo potrjena pri naslednji kampanji.

Graf 1: Načrtovanje snovi in pouka - učitelji in dijaki

Tretja hipoteza: se z analizo vprašalnikov spreminja kakovost izobraževalnega procesa?

Ta hipoteza se v tako kratkem časovnem obdobju ne mora potrditi, saj so za spremembe kakovosti izobraževalnega procesa potrebna leta, menimo pa, da smo na pravi poti in ne vidimo ovir, da ta hipoteza ne bi bila potrjena.

Četrta osnovna delovna hipoteza je: da je na osnovi kazalnikov, ki izhajajo iz vprašalnikov, možno razviti odločitveni model za samovrednotenja učiteljev, kar vodi v povečano kakovost izobraževanja.

Razvili smo model samovrednotenja učiteljev, in sicer: model samovrednotenja učiteljev, kjer nastopijo učitelji in dijaki ter model samovrednotenja učiteljev, kjer nastopijo učitelji, dijaki in posamezni učitelj. S pomočjo modela smo interpretirali rezultate analize anket in menimo, da upoštevanje odločitev modelov vodi v povečano kakovost izobraževanja.

4 Zaključek

Na koncu članka bi lahko samo dejali, da je to šele začetek. Začetek novega obdobja v izobraževalnem procesu. Na šoli se zavedamo, da je kvaliteta izobraževanja tista, ki bo dijake povedla k njihovim ciljem in prav tako jih bo privedla v našo šolo, k našim oblikam poučevanja in našim izobraževalnim programom.

Smo na začetku poti, v tej raziskavi je omenjeno le področje izvajanja pouka, nismo pa se še dotaknili:

- preverjanja in ocenjevanja znanja,
- časa za poučevanje in učenje, domačega dela, dejavnosti izven pouka,
- individualizacije pri pouku,
- učnega okolja,
- učne klime,
- izobraževanja in izpopolnjevanja učiteljev,
- učiteljeve vključenosti v delo šole in dejavnosti izven pouka,
- zadovoljstva z delom v šoli,
- šole in staršev ter okolja,
- vodenja šole.

Veliko dela, neprespanih noči, učenja nas še čaka na poti do cilja, do kvalitetnega izobraževalnega procesa.

Za konec bi samo dejali: «Kjer se pot vidi, se lahko tudi prehodi.»

5 Literatura in ostali viri

- Brajša, P. (1995). *Sedem skrivnosti uspešne šole*, Doba, Maribor.
- Gerlič, I. (2004). *Vzgoja in izobraževanje za informacijsko družbo – didaktični vidiki problematike*. Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi. IS 2004. 1:6.
- Krapež, A. & Rajkovič, V. (2003). *Tehnologija znanja pri predmetu informatika*. Zavod republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana
- Liston, C. (1999). *Managing Quality and Standards*, Buckingham, Philadelphia, Open University Press.
- Mali, D. (2004). *Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju*, Center RS za poklicno izobraževanje. Ljubljana.

Sallis, E. (1996). *Total Quality management in education*, British Library Cataloguing in Publication Data. London.

Wechtersbach, R. (2001). *Ne me poučevati, pustite me, da se učim*, Organizacija, 34 (8) : 490 - 492. Kranj: Založba Moderna organizacija.

Lijana Martinc je diplomirala na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za organizacijske vede leta 1990, v programu Informacijski sistemi, smer - Računalništvo. Od leta 2004 sodeluje v skupini za kakovost na Šolskem centru Velenje, kjer se ukvarja s sistemom kakovosti, kazalci in delom skupine za kakovost. Leta 2008 je končala podiplomski študij na Fakulteti za organizacijske vede, program Informacijski sistemi, smer – Sistemi za podporo odločanju. Trenutno aktivno sodeluje pri uvedbi celovitega sistema kakovosti v slovenskem projektu - MONUS 2 in kot svetovalec pri izvajanju samovrednotenja v mednarodnem projektu - SEKER.

Mojca Bernik je docentka na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru. Ukvarja se z raziskovanjem na področju kadrovskega managementa, planiranja kadrov, načrtovanja kariere ter kadrovske informacijskih sistemov. Svoje delo je predstavila na več mednarodnih in domačih strokovnih in raziskovalnih konferencah in posvetovanjih. Je avtorica ali soavtorica več znanstvenih in strokovnih člankov, objavljenih v domačih in tujih revijah in soavtorica več knjig.

Vladislav Rajkovič je redni profesor in predstojnik Laboratorija za odločitvene procese in ekspertne sisteme na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru ter raziskovalni sodelavec Odseka za inteligentne sisteme na Institutu "Jožef Stefan". Njegovo področje so računalniški informacijski sistemi s posebnim poudarkom na uporabi metod umetne inteligence v procesih odločanja ter vzgoje in izobraževanja.